

KUVAT: TAINA SAARINEN / PETTERI KIVIMÄKI, ANNA RAWLINGS / NIKO
 JOUHKIMAINEN; ULPUKKA ISOPAHKALA-BOURET / TURUN YLIOPISTO,
 ANNA-MAIJA NIEMI / ONERVA KOSKUA, RAUNO HUTTUNEN / LEENA KAKKORI
 TEKSTI: TERHI KOUVO

Vertaisarviointi on tutkimuksen perusta

Opit otetaan haltuun tutkijoiden ja tiedejulkaisujen tekijöiden voimin

Marraskuisilla Kasvatustieteen päivillä perataan vertaisarviointiprosessi pohjia myöten, jotta tutkijoilla on käytössään yhä paremmat työkalut tutkimuksen laadun varmistamiseen.

TEESEILLÄ TASAVEROISEEN DIALOGIIN

Parhaimmillaan vertaisarviointi on tutkijoiden välistä tasa-arvoista dialogia, jossa jokaisen osapuolen näkemys aiheesta ja tutkijuudesta rikastuu. Vertaisarviointiprosessi on sopimus, johon kukin osapuoli sitoutuu. Siinä auttavat yhteiset pelisäännöt.

Aamupäivän esiseminaarissa tiedelehtien tekijät ja tutkijat laativat yhdessä hyvän vertaisarvioinnin teesit. Ne valavat perustaa luotettavalle, jokaista osapuolta arvostavalle arviointiprosessille.

Työskentelyä edeltävät alustukset kotimaisten tiedelehtien vertaisarviointikäytännöistä.

”Käytännön esimerkkien avulla päätoimittajat ja toimituskuntalaiset kertovat oman julkaisunsa toimitusprosessista ja vertaisarviointikäytänteistä. Tarkoitus on tehdä näkyväksi vertaisarvioijien merkityksellistä työtä tieteen laadun varmistamisessa”, tilaisuutta valmisteleva *Aikuiskasvatuksen* päätoimittaja, professori **Ulpukka Isopahkala-Bouret** kertoo.

Ulpukka Isopahkala-Bouret

→ **Esiseminaari 8:** Tiedejulkaiseminen – hyvän vertaisarvioinnin teesit

Anna Rawlings

”LAADUKKAAN ARVION
TUNNISTAA SIITÄ, ETTÄ
REFEREE KESKITTYY SIIHEN,
MITÄ TUTKIMUKSESSA ON
TEHTY EIKÄ KYSEENALAISTA
PERUSTELEMATTA TUTKIJAN
VALINTOJA.”

ARVIOINTIPROSESSI AVAUTUU VÄITÖSKIRJATUTKIJALLE

Kasvatustieteilijöiden FinEd-tohtoriohjelmaverkosto tarjoaa työpajassaan eväitä käsikirjoitusten viimeistelyyn vertaisarviointiprosessia varten ja koului väitöskirjatutkijoista yhä parempia palautteen vastaanottajia – teoriaan pohjaten, käytännön esimerkkeihin ja harjoituksiin nojaten.

”Aloittelevalle tutkijalle vertaisarviointi on tuttua lähinnä tutkijakollegojen puheista tai kriittisiä kakosrefereitä koskevista vitseistä. Käytännön arviointiprosessi monine vaiheineen avautuu vasta, kun siihen joutuu itse”, perustelee verkostoa koordinoiva **Anna Rawlings** koulutuksen tarvetta.

Hän työskentelee tutkijatohtorina Itä-Suomen yliopiston soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osastolla.

→ **Esiseminaari 10:** Tiedejulkaiseminen – miten vastaanottaa vertaispalautetta ja antaa hyvä vertaisarviointi

Väitöskirjatutkijoiden kokemukset vertaisarvioinnista vaihtelevat varsin paljon esimerkiksi sen mukaan, tekeekö tutkimustaan tutkimusryhmässä vai itsenäisesti.

”Usein vertaisarviointi yksinkertaisesti kestää liian kauan. Hidas arviointi on merkittävä este väitöskirjatutkijan valmistumiselle ja tutkijanuralla etenemiselle”, Rawlings sanoo.

Palautteen suodattaminen ja hyödyntäminen käsikirjoituksessa on sekin oma taitonsa: mikä tukee omaa työtä, mikä vie väärille urille? Laadukkaan arvion tunnistaa siitä, että referee keskittyy siihen, mitä tutkimuksessa on tehty eikä kyseenalaista perustelematta tutkijan valintoja, esimerkiksi vaadi tutkimaan jotain toista asiaa jollain toisella menetelmällä.

Rawlings muistuttaa, että laadukas arvio vaatii aikaa ja paneutumista: arviointipyynnöön tulee suostua vain, jos arviointiin on mahdollista antaa tehtävän vaatima aika.

Taina Saarinen

”KUN KÄDESSÄ ON VASARA,
KAIKKI ONGELMAT NÄYTTÄVÄT
NAULOILTA.”

YHTEISTYÖ LISÄÄ KASVATUKSEN TIEDELEHTIEN VAIKUTTAVUUTTA

”Tiedelehtiin ja tiedeviestintään kohdistuvien paineiden vuoksi kasvatustieteen tiedejulkaisujen yhteistyön tarve on parin viime vuoden aikana tiivistynyt. Keskustelumme ovat koskeneet esimerkiksi vertaisarviointia, lehtien rahoitus pohjaa, avointa julkaisemista ja tiedeyhteisön rajat ylittävää kasvatustieteellistä tiedeviestintää, kertoo johtaja ja tutkimusprofessori **Taina Saarinen** Koulutuksen tutkimuslaitoksesta.

Hän on toiminut moottorina ja viestinviejänä kasvatustieteen tiedelehtien yhteistyössä.

Tuloksiakin on saatu: yhteiset tapahtumat ja kampanjat kasvatustieteen tekevät tutkimusta näkyväksi tiedeyhteisön ulkopuoliselle yleisölle.

Eryityisesti verkosto haluaa tavoittaa koulutuspolitiikan päättäjät.

”Koulutuspolitiikassa huomio keskittyy usein siihen, että tarjotaan yhtä ratkaisua monimutkaisiin ongelmiin: ’kun kädessä on vasara, kaikki ongelmat näytävät nauloilta’. Kasvatustieteen tiedejulkaisut tarjoavat tuoretta tutkimustietoa päätöksenteon tueksi selkeässä muodossa, nyansseja ja koulutuspolitiikan monitahoisuutta unohtamatta”, Saarinen sanoo.

Tulevaisuuden suunnitelmissa siintää foorumi, jolla tuoreeseen tutkimukseen pääsee käsiksi vielä nykyistäkin vaivattomammin.

”Olemme perustamassa avoimesti saatavilla olevaa, tutkimustiedosta kiinnostuneille maallikoille ja päättäjille tarkoitettua lehteä tai blogialustaa. Se kulkee työnimellä Koulutuksesta.fi”, Saarinen kertoo.

→ **Esiseminaari 9:** Tiedejulkaiseminen – koulutusalan kotimaisten tiedejulkaisujen yhteistyöfoorumi

Kasvatustieteen päivät järjestetään Turussa 21.–22. marraskuuta teemalla ”osallisuus, yhdenvertaisuus ja ylirajaisuus koulutuksessa”. Tutustu esiseminaarien ohjelmaan ja ilmoittaudu mukaan.

→ <https://kasvatustieteenpaivat2024.fi/esiseminaarit>

Mistä tunnistaa laadukkaan refereelausunnon?

ARVOSTAVA OTE VIESTII PANEUTUMISESTA

” Hyvässä lausunnossa käsitellään käsikirjoitusta kokonaisuutena. Se on kirjoitettu arvostavalla tavalla. Vertaisarvioija ei vain nosta tekstin epäkohtia esiin vaan kertoo, mihin suuntaan tekstiä tulisi hänen nähdäkseen työstää. Ylipäätään kritiikki on rakentavaa ja tekstiä eteenpäin vievää. Vertaisarviointeja tarvitaan, jotta voidaan varmistaa tieteellisen tutkimuksen laatua ja tieteen riippumattomuutta. Arviointeja tehdään tieteenalojen kehityksen ja tutkimustoiminnan jatkuvuuden vuoksi. Vertaisarvioija oppii myös usein uutta arvioimalla toisten tekstejä.

ANNA-MAIJA NIEMI
päätoimittaja, Nuorisotutkimus

HYVÄ REFEREE KATSOO KOKONAISUUTTA

” Laadukas refereelausunto on ensinnäkin pidempi kuin puolen sivun mittainen. Toiseksi siinä esitetään selkeästi huomiot lehden pyytämiin seikkoihin. Erityisen selkeästi tulee ilmaista, ovatko arvioijan vaatimat muutokset vähäisiä vai merkittäviä. Hyvässä lausunnossa käsitellään artikkelikäsikirjoituksen kaikki osat. Jos aineisto on empiirinen, lausunnossa käsitellään otsikko, abstrakti, johdanto, teorialuku, metodiluku, tulosluku ja päätelmät. Jos referee esittää artikkelin hylkäämistä, hän perustelee päätöksensä selkeästi. Kirjoittajalla on oikeus tietää tarkalleen artikkelinsa hylsyn perusteet.

RAUNO HUTTUNEN
vastaava päätoimittaja, Kasvatus

Referee, sinut on haastettu

Tiedeyhteisön yhteinen #Vertaisarvioin-kampanja tekee näkyväksi tutkimuksen laadunvarmistajia.

Vertaisarviointi on työtä, joka ansaitsee näkyvyyttä, arvostusta ja resursointia.

#Vertaisarvioin-kampanja on tiedeyhteisön yhteinen kampanja, joka haastaa yleisönsä tutkijoista koulutuspolitiikan päättäjiin korostamaan huolellisen vertaisarvioinnin merkitystä. "Tiedettä ei ole ilman vertaisarviointia", kuuluu kampanjan pääviesti.

"Samalla kampanja vahvistaa ymmärrystä tutkimustyön monikerroksellisuudesta ja edistää vertaisarviointia tärkeänä tutkijaa meritoivana työnä", Suomen tiedekustantajien liiton pääsihteeri **Pauliina Raento** sanoo.

Aikuiskasvatusta kustantava Kvs-säätiö vastaa kampanjan toteutuksesta. Se kuuluu Sivistyksen teemavuoden ohjelmaan.

#Vertaisarvioin näkyy sosiaalisessa mediassa ja verkkosivulla, jossa jokainen voi käydä vastaamassa haasteeseen. Kasvoillaan esiintyvät tutkijat kertovat, miksi vertaisarviointi on tärkeää.

Viesti vahvistuu levitessään tiedejulkaisusta toiseen. Kampanja tuottaa tiedejulkaisujen omaan käyttöön helppokäyttöisiä aineistoja, kuten pohjia sosiaalisen median viesteille.

Seuraa kampanjaa sosiaalisessa mediassa: #vertaisarvioin #sivistys2024 ja #tiedekustantajat.

Graafikko Pekka Piipon suunnittelema tunnus kuvastaa palautteen antamista ja saamista tutkimuksen laadunvarmistajana. Muodossa voi nähdä myös suurennuslasin, tai akateemisista menoista tuttua seppelettä.